

סיכום לפרק "נערה שנתפתתה"

את עדיו של הבעל הרי העדים נסקלים (כדין עדים זוממים) והבעל לוקה ומשלם מאה כסף לאבי הנערה, וחייב לקיימה ואינו יכול לגרשה אלא מרצונה.

זכויות הבעל דומות בעיקרן לזכויות האב, שהוא רשאי להפר את נדריה, וזכאי במעשי ידיה ובמציאתה ויש לו חלק בתשלומי פיצויי נזקים המגיעים לה. ויתר עוד על האב שהוא זכאי לאכול מן הרווחים שמכניס רכושה (אף שאין הרכוש הזה שלו). כנגד זכויות אלה של הבעל יש התחייבויות המוטלות עליו. שמדין תורה חייב במזונותיה ובכסותה ובעונתה. ומדברי חכמים חייב לשלם עבור ריפוייה, לפדותה מן השבי, ולשלם הוצאות קבורתה. ולאחר מותו קבעו כמו כן תנאים מסוימים: האלמנה ממשיכה לגור בביתו ולהתפרנס מנכסיו, הבנות שנולדו מאשתו זו מתפרנסות מנכסיו עד לנישואיהן או בגרותן ("כתובת בנן נוקבן"), הבנים שנולדו לו ממנה יורשים את כתובת אמם נוסף לחלקם בירושה ("כתובת בנין דיכרין").

אגב הדיון ב"כתובת בנן נוקבן" סוכם דברים לגבי חובת האב לזון את ילדיו בחייו. כל עוד הילדים הם קטני קטנים (עד גיל שש) חייב האב במזונותיהם, ולאחר מכן, עד שיתבגרו, לוחצים עליו בבית הדין שיוזן אותם, ואם אמיד הוא ומסוגל לפרנסם אף מוציאים ממנו בעל כרחו לפרנסתם.

לגבי זכות האב בבתו סיכמו חכמים ש"כל שבח נעורים לאביה", והאב זכאי בבתו (עד להיותה בוגרת) בכסף הקדושין, ובכסף הקנסות ושאר התשלומים המגיעים לה, במעשי ידיה ובמציאתה (אבל אין לו זכות להשתמש בנכסים השייכים לה, כגון אלה שירשה או קיבלה מאחרים). נוסף לאלה יש לאב זכות בבתו שלא בגרה לקדשה ולקבל את גיטה, ולהפר את נדריה. זכויות אלה של האב הן ברובן זכויות אישיות שאינו מורישן לבניו, ולכן אין לאחיה זכות אלא בתשלומי ממון שהבת זכאית להם בחיי האב בלבד. זכויות האב בבתו הן עד שבגרה או עד שהיא נישאת. אבל לאחר שנישאה גם אם בטלו הנישואין בחיי האב אין היא עוד ברשותו (ומבחינת ההלכה הרי היא כ"יתומה בחיי האב").

בדין מוציא שם רע אין נוהגים בכל הדברים כלשון הכתוב ממש, אלא לפי מדרש ההלכה בענין זה. וכך הוא סיכומם של דברים: אם נשא אדם נערה (ולא בוגרת או קטנה) שהיא ישראלית (ולא גיורת) ובעל אותה כדרכה, ובא לבית דין וטען שלא מצאה בתולה, ומביא עדים המעידים שזנתה כאשר היתה ארוסה לו. אם נמצאו דברי העדים אמת – הרי היא נידונת בסקילה על פתח בית אביה (ואם אין לה אב, או שאין לאב בית אינו מעכב את דינה). ואם הביא האב עדים המזימים

טופס רגיל של כתובת בתולה בארץ ישראל
(מנהג אשכנזים)

בשבת _____ לחדש _____ שנת _____
חמישת אלפים ושלבע מאות _____ לבריאת עולם למנין שא"צ מנין פע"ה"ק
אנן סהדי איך ה' ה

אמר להרא בתולתא שפירתא ילכת חזן מרת
הוי לי לאנתו כדת משה וישראל, ואנא במימרא ובסיעתא דשמיא אפלוז ואוקיר ואילוין
ואפרנס ואכלכל ואסובר ואכסי יתיכי ליכי כהלכות גוברין יהודאין דפלחין ומוקריין וזניין
ומפרזסין ומכלכלין וסוברין ומכסין ית גשיהון בקושטא, ויהיבנא ליכי מזהר בדתוכיכי
כסף זוזי מאתן דוזי ליכי ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורוז כל ארעא.
ושביאת מרת בתולתא דא והות ליה לא זרנו
ודין גרזנא דהנעלת ליה בין בכסף בין בזהב בין בתכשיטין במאני דלבושא בשמושי
דירה ובשוימושא דערסא (קבל עליו) במאה זקוקים כסף צרוף, וצבי הזחתי ה"ל והוסף
לה מדיכיה עוד סך מאה זקוקים כסף צרוף אחרים כגדרן סך הכל מאתים זקוקים כסף
צרוף, ועוד הכניסה לו סך _____

והוסיף לה הזחתי כגדרן שלישי העולה לסך _____
ס"ה כתובתא דא גרזנא דין ותוספתא דא עולים לסך _____

לכד כל בגדיה ותכשיטיה וחפציה השליכים לגופה. (הדגלנים
שהותנו ביניהם שרירין וקיימין, ואלו הן, מעשה ידיה לו, מזונה וכסותה וכל צרכיה
עליו, הדירה
הירושלה וכל משפטי הכתובה, כמנהג אשכנז ועפי
תקנות שו"ם, ולא ישא ולא יקדש שום אשה אחרת עליה בזוייה כמנהג רגמ"ה ז"ל, ולא
ימכור ולא ימשכן שום חפץ מחפציה כי אם ברשותה ורצונה הגמור, ולא יפתלה ולא יסתנה
שמתזוול לו סכי כתובתה: לא כולה ולא מקצתה ולא שום תנאי מתנאי הכתובה, ואם תמזוול
הרי המזוילה ההיא בטלה מעכשיו כזרס הנשבר וכדבר שאין בו ממש ולא יעבור מאר"ן
והלאה ולא מנא אמון והלאה ולא בדרך ים כלל עד שיניחו לה ג"כ עם ספוק מזוונתיה כפי
ראות עיני הבד"ץ). וכך אמר ה"ה

זחתי דנן, אחריות שלטר כתובתא דא וגרזנא דין ותוספתא דא קבלית עלי ועל ירתאי בתראי
להתפרע מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודעתיא אלא למקנא,
נכסין דאית להון אחריות ודלית להון אחריות כלהון יהון אחראין וערבאין לפרוע מזדון
שלטר כתובתא דא גרזנא דין ותוספתא דא ואפיכו מן גלימא דעל כתפאי, בזויי ובתר
זויי מן יומא דנן וכלעלם, ואחריות וזומר שלטר כתובתא דא וגרזנא דין ותוספתא דא,
קבל עליו ה"ה

זחתי דנן כחומר כל שלטרי כתובות ותוספתות דנהגין בבנת ישראל אל העשוין
כתקון חז"ל, דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשלטרי, בביטול וכו' ובפיסוקל וכו'
וקנינא מן ה"ה
זחתי דנן למרת

בתולתא דא על כל מזה דכתיב ומפרש לעיל במנא דכשר למקנא ביה.

נאם _____ ע"ד
נאם _____ ע"ד

אם אני הזחתי מודה על כל הנ"ל ובאעה"ז יום הנ"ל

בטופס זה מפורטים אחדים מתנאי הכתובה - התחייבויות הבעל לאשתו לשאר (מזון) כסות ועונה, סכום הכתובה הקבוע ומקום לתוספת כתובה ולחשבון דגוניה. התחייבויות האשה לבעלה נזכרת במפורש רק מעשי ידיה.
פרטים אחרים (בעיקר אלה שיש בהם צד מיתה) לא נזכרו במפורש, והם חלק מהסתמכות כללית על תקנות שו"ם (תקנות שתוקנו על ידי חכמי קהילות שפירא וורמייזא ומגנצא).
מקום המגורים של הזוג נקבע מראש בהסכמת הצדדים, וכיון שהכתובה נועדה לבני ארץ ישראל מפורש בה שאין הבעל רשאי לצאת בלי רשות אשתו מן הארץ, שגבולותיה מוגדרים לענין זה מאריץ (ארם צובא), היא חלב, בצפון עד גוא אמון (אלכסנדריה) בדרום, וראה בפרק ה ובפרק יג כמסתת כתובות את המקור לדברים אלה.
תקנות חדשות, שאינן שייכות לנוסח הכתובה שבימי חז"ל, הן הבטחת הבעל שלא למכור או למשכן את חפצי אשתו בלי רצונה, וביטול מראש של מחילה שתמחל האשה על כתובתה או חלק ממנה (וראה בדף נד, נ"ב ואילך). כיוצא בזה נזכרת הסכמת הבעל לקבל עליו את חרם רבינו גרשום מאור הגולה שלא לשאת כלל אשה נוספת על פני אשתו זו.
נוסח האחריות הוא, כתקנת הגאונים, על כל רכושו של הבעל מכל סוג, בתוספת חיזוקים משפטיים שונים, כדי למנוע כל אפשרות של ביטול הכתובה או תנאה.